

Perić o pomenu primerjalne pravne znanosti in izraža željo, da dosežemo končno popolno zblizanje zakonodavstva po evoluciji ljudske solidarnosti, ki nas privede končno — kljub strašni svetovni vojni, ki pomenja negacijo tega, — v dobo krščanske enakosti, mira in altruizma. **Dr. R. S.**

Spomenica prvog kongresa pravnika Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, održanog u Beogradu na dan 18.—20. septembra 1925 godine.

Spomenica prinaša podroben popis priprav za kongres in potek kongresa izčrpno z vsemi referati in jako natančno tudi debato v posameznih sekcijah. Zato je dolžnost vsakega pravnika, da si jo nabavi. Naroča se za ceno 20 Din pri g. Mih. Zlatanoviću, sekretaru Udruženja pravnika v Beogradu, nekaj izvodov ima v zalogi tudi društvo »Pravnik«.

Razne vesti.

V Ljubljani, meseca aprila 1926.

(*Kronika društva »Pravnika«.*) Društveni odbor se je za leto 1926 konstituiral takole: načelnik: dr. Danilo Majaron, njega namestnik: dv. sv. Božidar Bežek, tajnik: dr. Rudolf Sajovic, blagajnik: dr. Ignac Rutar, knjižničar: dr. Josip Krevelj, odborniki: dr. Metod Dolenc, dr. Leonid Pitamic, dr. Hubert Souvan, dr. Juro Hrašovec, dr. Mirko Graselli in dež. sod. svet. Anton Kuder.

(*Kronika juridične fakultete za šolsko leto 1924/25.*) I. Proforski zbor je izgubil svojega člana, rednega profesorja dr. Ivana Žolgerja, ki je umrl dne 16. maja t. l. Na pravno fakulteto v Subotici je bil imenovan dr. Mirko Kosić za rednega profesorja. — S kraljevim ukazom so bili dne 21. avgusta 1925 imenovani: dosedanji honorarni profesor dr. Janko Polec za rednega profesorja zgodovinskega razvoja javnega in zasebnega prava, dosedanji izredni profesor dr. Gjorgje Tasić za rednega profesorja ustavnega prava in pravne filozofije. Z odlokom prosvetnega ministra dne 5. marca t. l. je bil postavljen dosedanji honorarni nastavnik dr. Alojzij Rant za honorarnega profesorja za državno računostvje; z odlokom prosvetnega ministra dne 21. julija t. l. pa: višji državni pravdnik v Ljubljani dr. Anton Kremžar za honorarnega profesorja za posebni del kazenskega prava, vladni svetnik dr. Rudolf Andrejka in veliki župan v pok. dr. Franc Vodopivec za honorarna nastavnika za upravno pravo in upravno postopanje.

II. Dopust je imel v poletnem semestru izredni profesor dr. Mirko Kosić.

III. Za šolsko leto 1924/25 je posloval kot dekan redni profesor dr. Milan Škerlj, kot prodekan pa redni profesor dr. Fran Eller.

IV. V zakonodajnih odborih ministristva pravde za pripravljanje načrtov za poedine zakone so v tekočem letu sodelovali redni profesorji dr. Metod Dolenc, dr. Gregor Krek in dr. Anton Skumovič.

V. V zimskem semestru, ki je trajal od 1. oktobra 1924 do 27. januarja 1925, so predavali: red prof. dr. Skumovič: institucije rimskega prava (4 ure); jurisprudenca vsakdanjega življenja (rimsko pravo), (1 ura); civilno pravno postopanje (3 ure); o sodbi (civilno pravdni red) (1 ura); — r. prof. dr. R. Kušej: katoliško in pravoslavno cerkveno pravo (4 ure); obrisi cerkvenopravne zgodovine (2 uri); — hon. prof. dr. J. Polec: zgodovinski razvoj sedanjega javnega in zasebnega prava, javno pravo (4 ure); zgodovinski razvoj kazenskega prava in sodnega postopka (2 uri); — kontr. red. prof. M. Jasinski: uvod v pravno zgodovino slovanskih narodov (2 uri); pravna zgodovina južnih Slovanov (3 ure); starorusko kazensko pravo primerjalno s kazenskim pravom južnih Slovanov (1 ura); red. prof. dr. G. Krek: zemljiška knjiga (1 ura); splošni nauki o objektivnem in subjektivnem pravu (3 ure); osebe v državljskem pravu (1 ura); — red. prof. dr. St. Lapajne: ženitno pravo (3 ure); zastavno pravo (1 ura); mednarodno in medpokrajinsko zasebno pravo (2 uri); — red. prof. dr. M. Škerlj: trgovinsko in menično pravo (5 ur); — hon. nast. inž. I. Pehani: rudarsko pravo (2 uri); — red. prof. dr. M. Dolenc: kazensko pravo (splošni del) (5 ur); temeljni problemi kriminalistike: kriminalna psihologija (1 ura); — red. prof. dr. L. Pitamic: ustavopravna veda (4 ure); splošna načela upravnega prava (2 uri); izred. prof. dr. Gj. Tasić: ustavopravna veda (2 uri); upravno pravo (2 uri); pravna filozofija (2 uri); — kontr. red. prof. dr. A. Bilimović: narodno gospodarstvo (4 ure); metodologija narodno-gospodarske vede (1 ura); — r. prof. dr. Fr. Eller: finančna veda, I. del (5 ur); — izred. prof. dr. M. Kosić: narodno gospodarstvo (agrarna in industrijska politika) (3 ure); statistika, II. (demografija) (2 uri); sociologija (pregled novejših socijoloških teorij) (1 ura); — hon. prof. dr. K. Šavnik: vpliv bužetnega prava na upravo (1 ura); — hon. nast. dr. A. Rant: državno računostvje (2 uri).

Seminarje, oziroma vaje so imeli profesorji: dr. Krek, dr. Dolenc, dr. Pitamic, dr. Bilimović, dr. Eller.

VI. V poletnem semestru 1925, ki je trajal od 15. februarja do 28. junija 1925, so predavali: red. prof. dr. Gr. Krek: pandektno pravo kot uvod v sedanje državljsko pravo (4 ure); stvarno pravo (3 ure); — red. prof. dr. A. Skumovič: institucije rimskega prava (4 ure); jurisprudenca vsakdanjega življenja (1 ura); civilno pravno postopanje (3 ure); o sodbi (1 ura); red. prof. dr. R. Kušej: katoliško in pravoslavno cerkveno pravo (4 ure); državno cerkveno pravo (2 uri); — kontr. red. prof. M. Jasinski: pravna zgodovina južnih Slovanov (3 ure); starorusko kazensko pravo (XI.—XV. stol.) primerjalno s kazenskim pravom južnih Slovanov (1 ura); interpretacija zakona Štefana Dušana (3 ure); — hon. prof. dr. J. Polec: zgodovinski razvoj sedanjega javnega in zasebnega prava, zasebno pravo (4 ure); red. prof. dr. St. Lapajne: roditeljsko in skrbstveno pravo (3 ure);

zastavno pravo (1 ura); obveznosti ex variis causarum figuris (1 ura); mednarodno in medpokrajinsko zasebno pravo (1 ura); — red. prof. dr. M. Škerlj: trgovinsko in menično pravo (3 ure); izbrana poglavja iz četrte knjige trgovinskega zakonika (1 ura); zaščita industrijske svojine (2 uri); — hon. nast. ing. I. Pehani: rudarsko pravo (2 uri); — red. prof. dr. M. Dolenc: kazenskopravno postopanje (4 ure); kazensko pravo (2 uri); temeljni problemi kriminalistike, kriminalna psihologija (1 ura); — red. prof. dr. J. Plečnik: o vprašanjih medicinske narave, pomembnih za jurista (2 uri); — red. prof. dr. L. Pitamic: ustavno pravo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev (4 ure); ustavopravna veda (1 ura); zgodovina pravne filozofije srednjega in novega veka (1 ura); — izred. prof. dr. Gj. Tasić: ustavopravna veda (2 uri); upravno pravo (2 uri); filozofija prava, o metodi tolmačenja zakonov (2 uri); — kontr. red. prof. dr. A. Bilimović: narodno gospodarstvo (5 ur); — red. prof. dr. F. Eller: finančna veda (5 ur); — hon. prof. dr. A. Rant: državno računostvje (2 uri).

Seminarje, oziroma vaje so imeli redni profesorji dr. Dolenc, dr. Pitamic, dr. Bilimović in dr. Eller.

VII. Fakulteta je izdala svoj četrti Zbornik znanstvenih razprav, ki prinaša na 18 polah razprave 7 profesorjev. Dalje je izdala Zvezna tiskarna in knjigarna tretji učbenik juridične fakultete «Dušanov zakonik» (spisal redni profesor dr. Metod Dolenc).

VIII. V zimskem semestru 1924/25 je bilo na juridični fakulteti 376 rednih in 7 izrednih slušateljev, med njimi 9 ženskih. V poletnem semestru 1925. pa je imela fakulteta 333 rednih in 10 izrednih slušateljev, med njimi 19 ženskih.

IX. Pravnozgodovinski državni izpiti so se vršili tekom leta v treh terminih. Izprašanih je bilo 87 kandidatov, pri 8 je bil uspeh odličen, pri 21 dober, pri 31 zadosten, pri 27 nezadosten. Pravosodni in državoslovni državni izpiti so se vršili vse leto. Pravosodnih izpitov je bilo 36, med njimi 8 z odličnim, 10 z dobrim, 14 z zadostnim in 4 z nezadostnim uspehom. Državoslovnih državnih izpitov je bilo 34, med njimi 11 z odličnim, 10 z dobrim, 11 z zadostnim, 2 z nezadostnim uspehom. — Rigorozom se je podvrglo skupno 48 kandidatov. Pravnozgodovinski rigoroz je delalo 12 kandidatov; pri 2 je bil uspeh odličen, pri 8 zadosten, pri 2 nezadosten. Pravosodni rigoroz je delalo 17 kandidatov: uspeh je bil pri 1 odličen, pri 10 zadosten, pri 6 nezadosten. Državoslovni rigoroz je delalo 19 kandidatov; pri 3 je bil uspeh odličen, pri 15 zadosten, pri 1 nezadosten.

X. Promovirali so za doktorje prava: 28. februarja 1925 Ervin Mejak iz Slovenske Bistrice; 2. maja 1925 Igor Rosina iz Ljutomer; 9. junija 1925 Stojan Bajič iz Postojne, Srečko Grmovšek iz Pilštajna, Hinko Lučovnik iz Ljubljane; 27. junija 1925 Valentin Benedik iz Ljubljane, Ivan Bizjak iz Stožic pri Ježici, Jakob Mlinar iz Stare vasi pri Žireh in Stanko Tominec iz Ljubljane. **Dr. Viktor Korošec.**

(Svetosavske tekme na juridični fakulteti v Ljubljani.) Udeležba tekmecev za svetosavske nagrade Nj. Vel. kralja za l. 1926 je bila precej

manjša od predlanskega leta. Na dan proslavitve svetega Save, 27. januarja 1925, je razglasil g. vsučiliški rektor dr. Leonid Pitamic na slavnostnem zborovanju v prisotnosti odličnih gostov in mnogobrojnega slušateljstva, da sta bila po sklepu svetâ juridične fakultete odlikovana pravnik: g. Josip Dobrošek iz Hoč ob Pohorju z nagrado 800 Din za svoje delo: «V čem kaže zakon o nabavljalnih zadrugah napredek napram našemu zakonu o pridobitnih zadrugah?» in pa g. Matija Primus iz Zagreba z nagrado 600 Din za svoje delo: «Pomen priznanja za kazensko pravo.» Bila sta edina tekmeča; obe njuni deli ste izbrani iz skupine tematov pravosodnega študijskega oddelka. Za vsa druga temata, osobito iz pravnozgodovinskega in javnopravnega študijskega oddelka (glej «Slovenski Pravnik 1925, str. 96), ni bilo nobenih tekmecev. Oba to leto odlikovana gg. slušatelja pa sta si bila priborila nagrade tudi že prejšnji leti. Za prihodnjo svetosavsko slavnost (27. januarja 1927) je razpisal svet juridične fakultete naslednja temata: I. Iz pravnozgodovinskega študijskega oddelka: a) «Pravni položaj trgovcev po rimskem pravu»; b) «Pravice in dolžnosti patronov po občem cerkvenem in po parti-kularnem pravu naših pokrajin»; c) «Notranji ustroj avtonomnih mestnih občin vzhodne Istrije po kastavskem, veprinaškem in moščeniškem statutu.» II. Iz pravosodnega študijskega oddelka: a) «Dejanja v sili, po kazenskem in civilnem pravu (primerjalno)»; b) Konvencionalna kazen po trgovinskem pravu in njeno razmerje k določbam § 1336 o. d. z.»; c) «Kako je presojati konkurencu več zločinov, ako se naj kaznujejo po splošnih kazenskih zakonikih, veljavnih v Slovenji in v Srbiji, ter po zakonu o tisku?»; č) Vpostavitev v prejšnji stan po svojem pravnozgodovinskem razvoju in po sedaj veljajočem pravu (c. pr. r.). — III. Iz javnopravnega študijskega oddelka: a) «Pridobitni svet po naši ustavi v primeri z analognimi instituti v drugih državah»; b) «Razmerje kompetenc med civilnimi in upravnimi sodišči, posebno z ozirom na javnopravne pogodbe»; c) «Zgodovinski razvoj meddržavne arbitraže»; č) «Splošni vidiki zaščite delavcev po pravnem stanju, ki je veljalo v Sloveniji in Dalmaciji ob prevratu, po zakonu o radnjama z dne 29. junija (12. julija) 1910 in po zakonu o zaščiti delavcev z dne 28. februarja 1922»; d) «Naša trošarina na žganje. Zgodovinski oris zakonodaje in kritična ocena v finančno, gospodarsko ter socijalnopolitičnem oziru.» — Naj bi obilica tematov dala pobudo za čim mnogobrojnejše tekmovanje akademskega naraščaja, ki ima veselje do pravniškega znanstvenega dela!

Dr. M. D.

Prispevek k domači pravni zgodovini. Pravni inštitut zaveze pod klavzulo »des allgemeinen Landschadenbundes«, t. j. nekaka generalna zastava vsega premičnega in nepremičnega imetja, ki je veljal tudi na Kranjskem, je dr. M. Dolenc zasledoval po zapiskih vinogradskih zborov tja v 18. stoletje. (Dušanov zakonik str. 136).

V konvolutu Peter Pavel Glavarjeve ustanove v registraturi velikega župana v Ljubljani se nahaja načrt kupne pogodbe, katerega je sestavilo

l. 1808 c. kr. združeno kranjsko-goriško provincijalno državno knjigovodstvo v Ljubljani, za primer prodaje gosposčine Lanšpreške v novomeškem okrožju.

Po tem načrtu bi moral kupec, (ki sme biti tudi oseba neplemiškega rodu, ne sme pa biti Žid ali turški podanik) plačati $\frac{1}{3}$ kupnine takoj ostanek pa v obrokih.

Načrt določa v zavarovanje v 8. točki:

Zur Sicherung dieses Kaufschillingsrestes aber, und der hievon abfallenden Zinsen hat Käufer sein sämtliches Hab und Gut überhaupt und zwar bei Verbindung zu den Landschadenbund in Kra in insbesondere aber die verkaufte Herrschaft Landspreis zur Special Hypothek zu verschreiben und den Kaufkontrakt ... auf den ersten Platz ... intabulieren zu lassen.

O garancijski listini, katero zahteva omenjeni institut, v načrtu ni govora, to pač vsled tega, ker bi bila pismena pogodba itak sklenjena in odobrena pred javno oblastjo in torej vživala fidem publicam; pač pa določa naslednji odstavek skladno s tem pravnim institutom, da sme deželno poglavarstvo gosposčino ponovno prodati, če kupec ne bi izpolnil pogojev in to brez predhodne tožbe ali pravičanja pred sodiščem, ter nadalje, da se mora kupec za ta slučaj odreči svojim pravicam in ugovorom.

Ker datira listina iz časa tik pred francosko okupacijo ilirskih dežel, smemo sklepati, da je omenjeni institut živel na Kranjskem do uvedbe Code Napoléona z 1. I. 1812 l. Morebiti je prišel začasno do veljave zopet z avstrijsko restavracijo 1813. l., ko se je via facti uvajalo prejšnje pravno stanje.

Temu provizoriju pa je v privatnem pravu naredila konec uvedba o. d. z., uvedenega dne 1. V. 1815. v postojnskem, ljubljanskem, novomeškem in beljaškem okrožju.

E. Bayr.

(Upravno kazensko pravo.) K članku, natisnjenem v št. 9—12 letnika 1925 pripominjam: Pripomba pod črto na strani 218 bi se utegnila napačno tolmačiti, kakor da je naredba notranjega ministrstva z dne 13. XI. 1919, št. 752 Ur. l. o omejitvi točenja alkoholnih pijač še vedno veljavna. To pa ni res, ker ta naredba ni bila predložena zakonodajnemu odboru glasom člena 130 ustave. V veljavi so tedaj ostale le odredbe sreskih poglavarjev, izdane na podlagi § 54 obrtnega reda. Ker pa je med tem izšel pravilnik o gostilnah in kavarnah z dne 15. VI. 1925, št. 268 Ur. l., ki urejuje zadevno snov v členu 55, je smatrati, da so s tem prenehale veljati i predmetne odredbe sreskih poglavarjev, izdane na podlagi § 54 obrtnega reda. Posledica tega pa je spričo besedila v točki a) tega člena, da točenje žganih opojnih pijač ob nedeljah splošno ni več prepovedano, more pa se z novimi odredbami na podlagi cit. § 54. zopet prepovedati.

Na strani 221 je čitati v četrtem odstavku pravilno ... z dne 16. decembra 1919 in na strani 224 v 21. vrsti pa ... pred 1. januarjem 1916.

Dr. Fran Ogrin.